

Ольшанський Д.В. ,
завідувач кафедри іноземних мов
КМПУ імені Б.Д. Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент

**ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ІЗ
ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ
ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-
МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ**

Постановка проблеми у загальному вигляді. На тлі трансформацій вищої освіти нашої держави, що викликані загальноєвропейськими інтеграційними процесами, та у контексті багатьох чинних документів про вищу освіту [1] актуальним завданням є вдосконалення дидактичної складової навчального процесу стосовно нових освітніх умов. З'являється нагальна необхідність переосмислення, доповнення і уточнення існуючих підходів до організації навчального процесу з іноземних мов у вищій школі, зокрема, у питаннях професійної підготовки вчителів-філологів, дидактики і методики навчання іноземної мови на відповідних спеціальностях і факультетах.

Одним із чинників, що вимагає внесення певних коректив у дидактичні підходи і технології навчання іноземних мов, є щойно запроваджена система модулів і кредитів. Очевидним є те, що оновленими стають не лише організація навчання у вищих навчальних закладах, але й самий зміст навчання, зокрема, це стосується і змісту тих філологічних дисциплін, що є профільними для майбутніх вчителів іноземних мов.

Характерною ознакою практики сучасної вищої школи є широке застосування інформаційних технологій у навчанні, що зумовлюється зростаючими потребами учасників навчального процесу та професійними галузевими вимогами на тлі динамічного розвитку цих технологій і загальної зацікавленості у них з боку суспільства. Значна увага до нових інформаційних технологій існує також у колах освітян та педагогічних науковців. Однак не

зважаючи на те, що педагогічна наука завжди розглядає сучасні технологічні досягнення своїм пріоритетом, варто визнати, що стрімкий науково-технічний прогрес вимагає постійних коректив у педагогічній теорії і практиці.

Розв'язання проблеми ефективного застосування інформаційних технологій у процесі фахової підготовки вчителів іноземної мови отримує додатковий імпульс в умовах кредитно-модульної системи, коли розставлені нові акценти на індивідуальній, самостійній та дослідній роботі студентів. Скорочення годин на аудиторну роботу викликає необхідність оптимізації структури аудиторних занять, пошуку різноманітних способів заощадження навчального часу, організації ефективної самопідготовки студентів, урізноманітнення традиційної методичної бази за рахунок комп'ютерного програмного забезпечення, апаратних засобів та мережевих технологій, розробки нових моделей навчання на основі інтенсивного використання студентами цих технологій.

В умовах інтенсивного запровадження інформаційних технологій в практику вищої школи студенту не обов'язково зустрічатися з викладачем в аудиторії. Нові моделі навчального процесу у вищій школі передбачають самостійну роботу студента з ресурсами Інтернет та внутрішніх мереж, консультації з викладачем по електронній пошті, самостійну роботу з розвитку мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенції на основі використання мультимедійних засобів навчання. Окремо можна виділити концепцію дистанційної освіти, яка вже активно і цілеспрямовано реалізується в закладах вищої освіти і є об'єктом дослідження педагогічної науки. Розвиток дистанційної освіти слугує переходу від репродуктивної до активної парадигми засвоєння знань, до освіти, що базується на конструктивній спільній діяльності [5].

Інформаційні технології сприяють підвищенню ефективності аудиторних занять – лекцій та практичних занять з іноземної мови. Так, потужним дидактичним потенціалом володіє інтерактивна дошка СМАРТБОРД, використання якої дозволяє значно оптимізувати презентацію матеріалу,

організацію навчання мови і мовлення на аудиторних заняттях. Однак, у зв'язку зі специфікою навчального предмету “Іноземна мова”, недостатньо обмежитися суто інтуїтивними міркуваннями для максимально ефективного використання цього технічного засобу, і тому способи і прийоми навчання іноземної мови з використанням інтерактивної дошки потребують ретельного дослідження і наукового обґрунтування. Важливими і, водночас, не остаточно розв'язаними, є окремі дидактичні питання ефективного використання ресурсів Інтернет безпосередньо на аудиторних заняттях з мови, теоретичних дисциплін з лінгвістики і країнознавства; а саме, організація роботи з аудіо та відео матеріалом, різноманітних видів діяльності в руслі комунікативного, проблемно-орієнтованого, проектного методів – підходів, що утвердились в дидактиці і методиці викладання іноземних мов як найбільш прогресивні і завоювали прихильність викладачів і студентів у практиці вищої школи [3].

За допомогою інформаційних технологій уявляється можливим значно підвищити ефективність проведення контрольних заходів з іноземної мови в умовах кредитно-модульної системи, оптимізувати процес тестування, зробити його більш ощадливим і технологічним, удосконалити методики вимірювання навчальних досягнень студентів, у тому числі у контексті їхнього самоконтролю та підготовки до контролю.

Якщо взяти до уваги те, що одним з важливих аспектів фахової підготовки вчителів іноземної мови, окрім оволодіння основним предметом, є методична підготовка студентів, яка здійснюється на заняттях як з методики, так і з іноземної мови, то дидактичні питання застосування інформаційних технологій в цьому напрямі потребують ретельного дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Педагогічні і методичні аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі достатньо широко висвітлено в науково-педагогічній літературі (Л. Білоусова, П. Гальперін, Б. Гершунський, Т. Ільїна, М. Жалдак, Ю. Машбиць, В. Монахов, А. Прокопенко, С. Раков, Н. Тализіна Н. В. , Н. Морзе, С.

Раков, Ю. Рамський, О. Співаковський, М. Шкіль та ін.). Грунтовно висвітлені науковцями різноманітні підходи до навчання іноземних мов з використанням інформаційних технологій. У зв'язку із європейськими освітніми інтеграційними процесами та відповідними трансформаціями вищої освіти України пильна увага багатьох науковців зосереджена навколо питань ефективної реалізації нових моделей навчального процесу у вищих навчальних закладах. Проте низка чинників, що має місце у практиці сучасної вищої школи, і зокрема, вищих педагогічних закладів, зумовлює необхідність внесення доповнень і уточнень в педагогічну теорію, а також розробки відповідних практичних рекомендацій.

Серед цих чинників наступні:

- швидкий розвиток галузі інформаційних технологій (нове програмне забезпечення, невпинно зростаючий технічний рівень апаратних засобів);
- широке розмаїття моделей практичного впровадження інформаційних технологій у вищих навчальних закладах;
- недостатній досвід функціонування вищих навчальних закладів України в умовах кредитно-модульної системи;
- недостатня практика роботи викладачів вищих навчальних закладів з новими інформаційними технологіями.

Формулювання цілей статті. Отже, враховуючи сказане вище, уявляється можливим сформулювати суть проблеми – існує необхідність теоретичної розробки і впровадження у практику вищого педагогічного навчального закладу нової моделі навчального процесу на основі використання інформаційних технологій. Мета даної статті полягає в тому, щоб охарактеризувати дидактичні аспекти фахової підготовки майбутніх вчителів іноземних мов, а саме їх мовної складової.

Виклад основного матеріалу дослідження. У зарубіжній методиці напрям використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов отримав назву *CALL – Computer Assisted Language Learning* [7; 10]. Цей напрям має свою історію і посідає чільне місце в теорії і практиці навчання іноземних мов. Нові інформаційні технології в дидактиці розглядаються як

“четверта революція” після створення шкіл, винайдення друку та писемного мовлення [4]. Під інформаційними технологіями, або НІТ (Новими інформаційними технологіями) розуміють наукомісткі технології отримання, переробки та зберігання інформації у цифровому форматі, які використовують телекомунікаційні та мультимедійні засоби для вироблення якісно нових продуктів та результатів в інтелектуальних сферах діяльності людини [4].

Якщо простежити історичний розвиток інформаційних технологій у сфері освіти, то ключовими моментами можна вважати появу гіпертексту та всесвітньої павутини на початку 90-х, створення потужних мультимедійних комп'ютерів із звуковими і відео картами, розробка нової технології стиснення звуку та зображення, створення мультимедійних програм на CD-ROM із навчальними матеріалами, розробка і впровадження дистанційної освіти на базі мережних технологій, периферійних засобів (таких як цифровий проектор та електронна дошка).

Всесвітня мережа Інтернет має величезний потенціал передусім як джерело ресурсів. В Інтернет студенти можуть знайти інформацію із усіх сфер знань. Особливу цінність Інтернет представляє для студентів, що вивчають іноземні мови, адже у всесвітній мережі містяться інформаційні матеріали будь-якою іноземною мовою різного характеру, галузей знань, стилів тощо [9]. Для потреб навчального процесу з іноземних мов принципово важливою є не лише текстова інформація, але й різні файли мультимедіа – графіка, аудіо файли та відеофайли. Існує велика кількість інформаційних, навчальних, тематичних та розважальних сайтів і порталів, матеріали яких представляють інтерес як для процесу підготовки викладача до аудиторних занять з іноземної мови, так і для самостійної роботи студентів. Інтернет не є ідеальним джерелом знань для потреб освіти і самоосвіти, оскільки існує проблема знаходження незначної частки корисної і потрібної інформації серед величезного масиву недостатньо упорядкованих або неупорядкованих ресурсів. Тому важливими завданнями, що постають перед викладачами (не лише інформатики, але й іноземної мови), є забезпечення студентів потрібними засобами та напрямками пошуку,

формування у студентів спеціальних вмінь знаходження потрібної інформації, виокремлення потрібних фрагментів на основі перегляду великих масивів тексту або мультимедійних файлів, редагування цих фрагментів і створення власних електронних документів на основі їх синтезу. Ці вміння є базовими і необхідними для творчої діяльності студентів, їхньої роботи в умовах особистісно-орієнтованої, комунікативної та проектної методики. Пошукова робота студентів в Інтернет особливої актуальності набуває в контексті кредитно-модульної системи організації навчального процесу, що містить блок індивідуальної науково-дослідної роботи. У всій документації, що становить методичне забезпечення певної навчальної дисципліни, а особливо, методичних рекомендаціях щодо самостійної та науково-дослідної роботи студентів, необхідно передбачити можливість і необхідність використання ними Інтернет ресурсів, забезпечити умови ефективності пошукової роботи в Інтернет. Одним із варіантів оптимізації самостійної та науково-дослідної роботи студентів, який пропонується у практиці вищої школи, є розміщення важливої інформації з найбільш значимих сайтів (а також іншої інформації – текстових документів, електронних підручників та навчальних посібників, навчальних програм дисциплін, планів практичних і семінарських занять, конспектів і курсів лекцій, тестів, файлів мультимедіа) на сервері університету для загального користування. За такої організації навчального середовища студенти зможуть працювати як з ресурсами внутрішньої мережі, так і з найбільш цінними ресурсами Інтернету. Важливими для самостійної та пошукової діяльності ресурсами Інтернет є інформаційні сайти і портали, бібліотеки електронних документів іноземними мовами, у тому числі наукові публікації, статті, художні твори і публіцистика, електронні словники та енциклопедії [6].

Пріоритетним підходом в умовах сучасної теорії і практики навчання іноземних мов є комунікативний метод, який передбачає розвиток у студентів здатності до міжкультурного спілкування. Одним з основних положень сучасного комунікативного підходу – навчання комунікації через саму комунікацію, або формування вмінь і навичок мовленнєвої діяльності учнів

(студентів) через створення моделей реального спілкування. Саме міжкультурне, або кроскультурне спілкування, і є основою функціонування Інтернету – спільноти, чия діяльність базується на одночасному електронному спілкуванні мільйонів людей з різних країн. Беручи до уваги розмаїття форм і ресурсів, що пропонує Інтернет своїм користувачам, з практики мовлення можна виділити два наступних напрями організації мовленнєвої діяльності на аудиторних заняттях: мовлення студентів із зовнішніми комунікантами та між собою. Причому прогнозується мовленнєва діяльність в усіх її видах – аудіювання, говоріння, читання та письма. Зовнішня комунікація можлива у формі відео конференцій, чатів, форумів, електронної пошти, публікації персональних веб-сторінок студентів, участі в міжнародних Інтернет-проектах. Комунікація між собою полягає у читанні й обговоренні інформації в групах, прослуховуванні аудіо файлів та перегляді відео файлів з подальшим обговоренням. В цьому плані дуже важливими є інформаційні портали, Інтернет-газети та журнали (он-лайн газети і журнали). Ці видання [6] дозволяють студентам бути в курсі подій у світі, що відбуваються у поточний момент, розглянути факти з різних точок зору, а інколи – висловити свою думку щодо прочитаного та особисто поспілкуватися з автором статті. Презентабельності матеріалів Інтернет, та як наслідок, загальній ефективності роботи з ним, сприяє електронна інтерактивна дошка СМАРТБОРД, що працює в режимі он-лайн.

Електронна інтерактивна дошка СМАРТБОРД має значні презентаційні, а отже і дидактичні можливості. Такі програмні продукти як Power Point та програмне забезпечення СМАРТ, дозволяють максимально ефективно реалізувати дидактичний та методичний принцип наочності на аудиторних заняттях з іноземної мови, причому наочні можливості дошки слугують не лише як демонстраційний засіб, але і як опора для здійснення продуктивної і рецептивної мовленнєвої діяльності студентів. В КМПУ імені Б.Д. Грінченка розроблено і впроваджено в практику електронне методичне забезпечення на основі програми СМАРТ дисциплін “Практика мовлення англійської мови”,

“Німецька мова”, “Іспанська мова”, “Французька мова” та “Країнознавство” (англійська, німецька, французька, іспанська), а також теоретичних дисциплін з іноземних мов. Зокрема, уявляється цілком можливим прогнозувати і емпірично довести значні дидактичні можливості електронної дошки СМАРТБОРД у викладанні дисциплін “Історія англійської мови”, “Література Англії та Америки”, “Теорія і практика перекладу”, “Методика навчання іноземних мов”. Технічні можливості СМАРТБОРД передбачають використання таких прийомів роботи як креслення електронним маркером, пересування текстових і графічних об’єктів по робочому полю, їх зменшення або збільшення, друкування та редагування тексту, - всі ці ефекти і прийоми складають основу для багатьох ефективних вправ, завдань і видів діяльності. Тести перехресного, альтернативного та множинного вибору, а також тести з конструйованою відповіддю, які традиційно можна знайти у підручниках та збірниках тестів, по-новому реалізуються за допомогою демонстративних засобів електронної дошки.

На питанні про тестування в навчальному середовищі, побудованому на основі інформаційних технологій, слід зупинитись більш детально. Як відомо, тестування являє собою процес, що характеризується такими ознаками як практичність і економічність, під якими ми розуміємо зручність щодо оцінювання результатів тестування, а також зрозумілість інструкцій та простоту в організації процесу тестування, оптимальні витрати часу, енергії та коштів на проведення тестування. Технічні можливості електронної дошки повністю задовольняють цим критеріям. З досвіду викладачів іноземної мови, які використовують у своїй роботі програму POWER POINT, можна запропонувати варіант словникового диктанту, коли на слайдах, які з’являються з певною частотою, зображені певні предмети (дії, ситуації), і завдання студентів полягає в тому, щоб описати ці об’єкти іноземною мовою.

Варто зазначити, що у сучасних умовах практики навчання іноземних мов у вищій школі інформаційні технології розглядаються не як основний, а радше, як додатковий (технічний) засіб навчання. За всіх можливостей, комп’ютери та

інші технічні засоби і технології не повинні замінити викладача (за винятком дистанційної освіти, коли існує можливість проведення віртуальних занять). Також, не зважаючи на те, що нові технології складають альтернативу традиційним підручникам і навчальним посібникам, за останніми залишається своя широка сфера застосування і статус основних засобів навчання. Однак межа, що розділяє електронні засоби навчання від традиційних, поступово розмивається: вже активно розробляються та впроваджуються у практику ВНЗ електронні підручники та навчальні посібники, а матеріали надрукованих підручників за допомогою сучасних засобів сканування і розпізнавання тексту завжди підлягають трансформації в електронний формат. Так, наприклад, у програмі SMART викладач та студенти можуть працювати з текстовою і художньою графікою, взятою (сканованою) з основного підручника та підкріпленою мультимедійними файлами навчально-методичного комплексу, до якого входить цей підручник.

Самостійна розробка студентами презентацій в Power Point або SMART, чи підготовка ними текстових (гіпертекстових документів), присвячених певній темі чи проблемі, є ефективним видом діяльності для розвитку мовленнєвої та соціокультурної компетенції студентів педагогічного ВНЗ, особливо в контексті їхніх майбутніх професійних потреб. Комплексний характер цього завдання забезпечує високу вмотивованість студентів, формування різнопланових навичок роботи, розвиток розумової і комунікативної діяльності, реалізацію практичної, освітньої і розвивальної цілей навчання, закладає основи методичної майстерності майбутніх вчителів. На спеціально відведених аудиторних заняттях студенти демонструють свої розробки, де вони можуть апробувати свої ідеї і прийоми, перевірити на практиці дидактичну ефективність своїх презентацій, тестів, завдань, у той час як інші студенти виступають в ролі учнів, удосконалюючи свої практичні вміння у мовленні.

Ще одним напрямом використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов майбутніх вчителів-мовників є навчальні комп'ютерні програми, електронні мультимедійні курси, електронні підручники та навчальні посібники

з елементами мультимедіа і гіпертекстом. Серед усього розмаїття навчальних комп'ютерних програм необхідно підібрати оптимальний варіант для конкретної навчальної ситуації з огляду на рівень студентів, навчальне навантаження, форми занять (аудиторна та позааудиторна робота студентів). Невиключно, що оптимальним варіантом може бути не який-небудь певний курс, а комбінація фрагментів різних курсів, яку можна здійснити і запровадити на розсуд самого викладача з огляду на поточний рівень і потреби студентів. Серед популярних курсів, що є в сучасному комерційному обігу, є багато таких, ефективність яких була доведена практикою, та які можуть прогнозуватися для навчання студентів філологічних спеціальностей на різних етапах. У контексті аналізу різноманітних навчальних комп'ютерних програм окремо слід сказати про програми підготовки до міжнародних тестів. Багато міжнародних тестів стали певним стандартом і орієнтиром для тих, хто вивчає іноземні мови, основою для навчальних програм різноманітних закладів освіти як в Україні, так і за її межами. Наявність сертифікатів про успішно складені тести міжнародних стандартів є часто необхідною умовою навчання в академічних закладах за кордоном, участі в міжнародних академічних програмах обміну [8]. В українських вищих навчальних закладах, що готують фахівців з іноземної мови, намітилися тенденції врахування змісту підготовки до складання міжнародних екзаменів у відповідних навчальних програмах, а відтак, студентів ознайомлюють із спеціальними курсами, у тому числі в електронному варіанті.

Використання навчального відео та аудіо завжди розглядалося як важливий аспект зорової та слухової наочності на заняттях з іноземної мови. З появою цифрових форматів можливості використання аудіо та відео значно розширились. Аудіокниги, навчальні та навіть художні відеофільми дедалі більше інтегруються у практику викладання, причому все частіше спостерігається кореляція змісту цих засобів із змістом навчальних програм, усіх інших елементів навчально-методичних комплексів, у тому числі, надрукованих підручників і посібників. Спеціальне програмне забезпечення

(наприклад, мультимедійні програвачі) дозволяють здійснення демонстрації потрібного фрагменту відео на занятті, кількаразового його пред'явлення без втрати часу, різноманітних ефектів для прогностичної діяльності студентів, таких як перегляд фрагментів без звуку, з титрами та без титрів, використання стоп-кадру та інш.

Значний дидактичний потенціал має цифрова відеокамера. У методиці навчання іноземних мов описуються прийоми використання відеозйомки та аналізу відзнятого матеріалу для самоконтролю студентами своєї мовленнєвої діяльності, правильності своєї вимови та інтонації, автентичності та адекватності немовленнєвої поведінки. Одним із важливих чинників ефективності використання відеокамери в такому ракурсі є підвищення мотивації студентів під час здійснення комунікації, особливо, виконання ними спеціальних комунікативних завдань діалогічного та монологічного мовлення – рольових ігор, дискусій, інтерв'ю, репортажів, доповідей. Різноманітні проекти, що передбачають відеозйомку та відеомонтаж відзнятого матеріалу і які ґрунтуються на методичних концепціях і основоположних ідеях проблемно-орієнтованого та драматико-педагогічного методів, також сприяють мотивації студентів, підвищують рівень їхньої уваги і зосередженості на процесі виконання навчальних завдань, збільшують роль емоційних факторів та цілепокладання в оволодіння мовленням. Варто також додати, що цифрові відеокамери є інтегральною складовою мережних технологій, за допомогою яких здійснюється організація відеоконференцій, дистанційних лекцій та консультацій.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, необхідно зазначити, що в руслі вимог кредитно-модульної системи забезпечення навчального процесу новими інформаційними технологіями є пріоритетним завданням вищої освіти в цілому та кожного окремого вищого навчального закладу зокрема. З огляду на беззаперечну пріоритетність цього завдання, особливу значущість мають дидактичні аспекти впровадження цих технологій в навчальний процес, зокрема, з іноземних мов. Оскільки цикл навчальних дисциплін з теорії і

практики іноземної мови посідає значне місце у процесі фахової підготовки вчителів іноземних мов, то теоретичні розробки і практичні рекомендації щодо застосування інформаційних технологій з метою навчання іноземної мови і іншомовної мовленнєвої діяльності представляють цінність для дидактики вищої школи. Нові умови вищої освіти та необхідність досягнення певної уніфікації у підходах, їх максимальної доступності та ефективності в реалізації вимагають обґрунтування нової дидактичної моделі використання інформаційних технологій з метою розвитку мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенції майбутніх вчителів іноземної мови. З цією метою необхідно розв'язати наступні завдання:

- проаналізувати дидактичні підходи і моделі використання інформаційних технологій, які описані у науковій педагогічній літературі і є чинними у практиці роботи вищих навчальних закладів;
- вивчити нові умови підготовки вчителів іноземної мови у вищій школі, що викликані запровадженням кредитно-модульної системи;
- здійснити відбір ефективних прийомів, вправ, завдань та видів діяльності на основі використання інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови;
- здійснити методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів у контексті їх мовної підготовки в умовах кредитно-модульної системи
- обґрунтувати дидактичну модель використання інформаційних технологій з метою навчання студентів спеціальності “Іноземна мова” профільних дисциплін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник / М.Ф.Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин; За ред. В.Г.Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 384 с.
2. The challenge of the Bologna process for higher education language teaching in Europe. Ian TUDOR. Université Libre de Bruxelles. ENLU web-site.
<http://web.fu-berlin.de/enlu/index.htm>

3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Попов Н.С., Мильруд Р.П., Чуксина Л.Н. Методика разработки мультимедийных учебных пособий: Монографія. - М.: Издательство Машиностроение-1, 2002. – 128 с.
5. Угольков В.В. Компьютерные технологии как средство обучения иностранным языкам в вузе. Ав-т дис. на соискание уч. ст. канд. пед.наук. Московский государственный открытый педагогический университет им. М.А. Шолохова.
6. Коломієць М.С. Освітні Інтернет ресурси: інформаційний довідник. – К.: Освіта України, 2005.
7. Eurocall: Europe-based professional association devoted to CALL. <http://www.eurocall-languages.org/>
8. Европейские стипендии для вас. Перевод с английского справочника «Your scholarship in Europe» <http://www.delrus.ccc.eu.int/> <http://www.tempusoffice.ru/>
9. Dudley G. The Internet and the Language Classroom. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. - 181 p.
10. Levy M. Computer Assisted Language Learning: Context and Conceptualization. Oxford: Clarendon Press, 1997. - 298 p.